

לקח מהפרשה,

"אחד עשר יום מחורב..." (א' ב')

רש"י: 'אמר להם משה: ראו מה שגרמתם! אין לכם דרך קצרה מחורב לקדש ברנע כדרך הר שעיר, ואף הוא מהלך 11 ימים, ואתם הלכתם אותו בשלשה ימים... וכל כך הייתה שכינה מתלבטת בשבילכם למהר ביאתכם לארץ, ובשביל שקלקלתם הסב אתכם סביבות הר שעיר 40 שנה'.

הדברים הללו צריכים לחלחל לעומק נפשותינו, ולעשות בקרבנו רושם בל ימחה, עד שנדע ונשכיל את היסוד הזה שכאשר אדם נמצא בעת צרה ומצוקה, אל לו לדחוק את הקץ! שכן יתכן מאוד שהקדוש ברוך הוא החיש כבר את הישועה והיא מצויה במרחק של פחות מ- 4 אמות ממנו, ובגלל מעשה שטות אחד שעושה שלא במחשבה תחילה, האדם עלול במו ידיו להרחיק ממנו את הישועה אלפי מילין! 'כל כך הייתה שכינה מתלבטת בשבילכם למהר ביאתכם לארץ'. הקב"ה בעצמו ובכבודו עם שכינת עוזו חשב וחישב את הכול על מנת שבניו חביביו יוכלו להיכנס לארץ ישראל במהירות האפשרית. נו- אז מה צריך יותר מזה? השכינה בעמה הייתה מתלבטת בשבילכם ובשביל שקלקלתם הסב אתכם סביבות הר שעיר 40 שנה. וכן מובאים הדברים ברש"י לקמן פסוק ח':

'בואו ורשו' – אין מערער בדבר (שהארץ שלכם היא) ואינכם צריכים למלחמה. אילו לא שלחו מרגלים לא היו צריכים לכלי זין'.

אלמלא הביאו בני ישראל את עצמם לשילוח המרגלים, לא נזקקו כלל למלחמה, והייתה ארץ ישראל נופלת לפנים כפרי בשל. כי הרי אין מערער בדבר. ורק משום שהתעקשו לשלוח את המרגלים קרה מה שקרה, והוצרכו להילחם.

האדם ברוב סכלותו ומחמת אי סבלנותו, מכניס את עצמו לצרות ולייסורים שכלל לא נגזרו עליו! אם היה עוצר לרגע ממרוצתו מרוצת הנפש והבהלה, ועורך חשבון נפש עם ליבו, ומחליט להטיל את כל כובד המשקל של העניין בו הוא עוסק על הקב"ה, ומשים בו את מבטחו מתוך ידיעה ברורה שהאלוקים שהכניס אותו אל העניין הזה, יש בו כוח גם לחלצו מן המצר, הרי שללא ספק היה רואה בישועת ה' כהרף עין הרבה יותר מהר ממה שחשב.

תופעה זו מתרחשת ומזדקרת בתכיפות יתר בענייני שידוכין, כאשר במקרים רבים ניתן להיווכח בבירור שהכלה המיועדת כבר הייתה מוזמנת לחתן, אלא שהוא ברוב חכמתו חשב שהיא אינה מתאימה לו, ודחה את ההצעה ורק לאחר כמה שנים, משהתגלגלה שוב ההצעה לפתחו, החליט משום מה שאין הצעה יותר מתאימה מזו, ובתוך זמן קצר 'שברו את הכוס'...

יש ללמד את הדור הצעיר לבל ידחה בקלות כזו את מה שהקדוש ברוך הוא מזרים אליו, כי ייתכן בהחלט שהוא דוחה עתה במו ידיו את מי שאמורה להיות אשתו, וגוזר על עצמו כמה שנים של ספקות והתלבטויות אין סופיות, וכידוע. וזו אחת הרגישויות הגדולות של הדור בו אנחנו חיים. תמיד נחשב עניין השידוכין כקריעת ים סוף, ובתקופתנו נעדרת הפנימיות על אחת כמה וכמה. כאשר מציעים היום הצעה למאן דהוא, לא בקלות ולא במהירות הוא יאות לשמוע עליה, כאשר פעמים רבות הסיבות לדחיית הפניה הם דברים שוליים וחסרי ערך, מה שמוכיח כמובן על העיוות הגדול בהבנתם של ענייני הבית היהודי (עלינו לשבח)

פינת החלכה

מהלכות שבוע שחל בו תשעה באב.

א: ביום ג' הקרוב חל צום ט' באב.

ב: מיום א' הקרוב ועד ט' באב חלים מנהגי אבלות נוספים על אלו שאנו נוהגים כבר.

ג: לספרדים, בשבוע הקרוב: לא מכבסים, לא שולחים בגדים למכבסה, ולא לובשים בגדים מכובסים.

ד: מותר להתקלח רק במים קרים. לא מסתפרים, (גם ילדים קטנים) ולא מתגלחים. מותר לקצץ את השפם.

לאשכנזים: בנוסף לנ"ל: לא קוצצים ציפורניים, (למעט מקרים מיוחדים, קיצושי"ע) לא מקצרים את שערות השפם המפריעות לאכילה. (שם)

ה: צריך ללבוש בשבוע הקרוב רק בגדים שנלבשו כבר קודם, ולא בגדים מכובסים. מי שלא הכין בגדים להחלפה לפני שבת, שילבש בשבת בבוקר בגדים אחרים, ואחרי שינוח בשבת ילבש שוב בגדים אחרים, ואת הבגדים שפושט ישמור כדי ללבוש בימים א' ב' ג' עד אחרי הצום.

תגובה על מאמרי הפייסבוק

התקשרה אלי אישה שמדבריה הבנתי שהיא חיה לבד, ומקולה נשמע שהיא מאוד כואבת ופגועה. וכך היא מספרת: הילדים והנכדים באים לבקר. הם באים עם פלאפון, לפטופ או אייפון, שואלים 'מה שלומך', אבל לא מחכים לתשובה... הם מיד מתחילים/ממשיכים לשחק או להתכתב במכשיר שבידיהם.

פיזית הם איתי אבל לא יותר מזה! לאחרונה אמרתי להם: 'או שאתם באים להיות איתי, או שאל תגיעו'. מבחינתי לבוא ולהיות במחשב זה לא ביקור.

והיא שואלת: כתבת 'במקום לבקר ווירטואלית לכו לבקר פיזית' אבל לא כתבת איך מבקרים. לבוא לבקר ולהיות עם המחשב זה לא ביקור.

צדקת אישה יקרה! זה לא ביקור, ותודה שהשארת לנו חומר למחשבה. אגב, תגובה דומה מאוד נאמרה במסיבת ר"ח תמוז במושב תרום מפי אחת הנשים. שבת שלום, שושנה.

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במשבר בערבה מול סוף..." (א' א')

כשמבקשים לדבר דברי תוכחה אל כל ישראל - אל המוני העם - אי אפשר להגיד להם דברי תורה ומוסר מופשטים. תוכחה זו לא תכנס לליבם.

צריכים לעטוף את הדברים בלבוש מתאים, על ידי סיפורי מעשיות דברי משל ומליצה.

כך נהג גם משה. כשבא להטיף מוסר אל כל ישראל - גם אל ההמונים - הליבש את הדברים במשלים. 'במדבר' 'בערבה' מול סוף וכו'.

(האדמו"ר ר' ישראל מרוזין)

סיפור לשבת

תפילין בגיהנום

אברהם יצחק היה מוטיקאי העובדים במפעל הנשק הגרמני 'וארטסה'. הוא היה תשוש ורזה, בגדיו בלו ונקרעו, ובגדים אחרים לא היו בהשג יד. לבושיו היה מרוב אפוא בעקר מגור של שקי מלט. הוא עבד בקבוצת ה'טראנספורט', בסחיבת משאות. היתה זו עבודת פרך, אוילס מצד שני וכלו עובדים אלה 'לסחוב' מדי פעם פרוסת לחם נוספת, ולשם כך היה פדאי כל המאמץ. אברהם יצחק כבר אבד צורת אנוש, דומה, שאדם במצבו אין בעולמו אלא עניני קיום בסיסיים: לחם, בגד ושנה. אך אברהם יצחק היה מסרד מענין חשוב מפל אלה - איך להשיג תפילין... בכל פעם שהיה מגיע משלוח חדש של יהודים, היה עובר מאחד לאחד ושואל אם יש לו תפילין.

קשוי הקיום, הרעב והעבודה המפרקת, כל אלה לא שברו את רוחו כמו עוד יום שחלף מבלי שיוכל להניח תפילין. יום אחד הצליח להשיג זוג תפילין. איך? זאת לא ידע איש. קרן אור זרחה בעיניו. כאלו דם חדש הוערה לתוכו. מעתה התחיל ענין חדש להעסיקו: איך להניח את התפילין מבלי להתגלות. נוסף על הגרמנים ששרצו במחנה, היו בו גם פועלים אנטישמים, וקשה היה למצא מקום בו אפשר להניח תפילין מבלי להתגלות. בדקות הפנויות המעטות שעמדו לרשותו היה תר אחר מסתור שבו יוכל לכת את רצועות התפילין על זרועו וראשו. כשהצליח בכך, לא היה מאשר מפניו.

יום אחד החליט, שהמסתור הטוב ביותר הוא בתוך לע הארי ממש: בתוך אוילס הדינדים של המפעל. היה זה מפעל ענק, שעבדו בו עשרות יהודים ופולנים, ונדקא שם החליט לחפש לו מקום להנחת התפילין. הוא פנה אל אחד העובדים היהודים, משה פוטרמן שמו, ובקשו לאתר עבורו מקום מתאים. לבסוף, הציע לו משה מקום להנחת תפילין: מאחורי התנור הענק היה שקע צר וארד, שהוביל לאשנב הצצה אל התנור הלוהט. החם בשקע זה היה אים, כבכבשן ממש. הפולנים התעצלו לגשת לשם, כך שמקום זה היה מחוץ לטווח עיני הפולנים והגרמנים.

שקע לוהט זה הציע משה והוא קבל את ההצעה בשמחה. מה לו חם לוהט ומחניק; יש לו מקום מסתור שאילו הוא יכול לברח מדי יום, להניח תפילין. מאז הוא היה אורח של קבע במפעל. יום-יום היה מגיע למקום, מסתתר בשקע הלוהט ומניח את תפיליו. הכל התנהל על מי מנוחות עד שאחד הפולנים, שמן מגמגם, אנטישמי במיוחד, שם לב, שבכל יום הוא מגיע למקום ונכנס לשקע הצר. יום אחד פנה למשה: "לשם מה נכנס היהודון הקטן הזה לגיהנום?" (כך בנו הפולנים את השקע הלוהט). משה ענה לו מה שענה וקנה שתשובתו תרגיע את סקרנותו של הפולני.

אוילס חשדויו לא שכחו. יום אחד, כשהבחין באברהם יצחק שחמק אל מקומו הקבוע, הפתיעו ונכנס גם הוא לשם. למראה היהודי העטור בתפילין, פרץ החוצה בזעקות אימים: "היהודון הקטן עושה שם כשפים!". הפולני הנבער לא היה יכול להבין את פשר הקביות השחורות עם הרצועות שכבד היהודי על זרועו וראשו, והיה בטוח שזהו סוג של כישוף... במקום נוצרה מהומה. לרע המזל נכנס באותו רגע המפקח הגרמני. אימה נפחד נפל על כל הנוכחים. אם יתגלה הדבר לגרמנים, צפוי אברהם יצחק למות מדי, וגם שאר היהודים עלולים להעגש. הפולני מהר אל המפקח, וכשהוא מצביע לעבר המסתור של אברהם יצחק, החל לגמגם: "יו-יו-יו-דא ט-ט-ט-אם" (יהודי שם), כשהוא מזמין בתנועת ידו את המפקח לראות בעצמו. לבו של משה החסיר פעימה. כמי שהיה מפקד על אזור זה, היה ברור שהאשמה תחול גם עליו. ואז ארע הבלתי צפוי: המפקח הגרמני הבין, שהפולני מנסה להאשים את משה כאלו הוא מנהל מסחר אסור בטבק. והתפרץ עליו בזעם: "פולני נבל! אינך מתבייש להלשין על היהודים, שעושים נאמנה את מלאכתם וגם את מלאכתך, עצלן פולני מטונף! אם תעז לבוא בהלשנות, אשלח אותך לחפירות!". כך נצלו בנס אברהם יצחק והיהודים האחרים. מאז חדל לבוא למקום זה ומצא לו מקום מסתור במטבח הפולני. שם הניח תפילין עד יומו האחרון במחנה...